

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого

Кафедра кримінального процесу та оперативно-розшукової діяльності

ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

«Професійна відповідальність правника»

Рівень вищої освіти – другий (магістерський) рівень

Ступінь вищої освіти – магістр

Галузь знань – 08 «Право»

Спеціальність – 081 «Право»

Статус навчальної дисципліни – обов'язкова

Затверджено на засіданні

Вченої ради

протокол № від р.

Ректор

_____ **Анатолій Гетьман**

Харків 2021

Програма навчальної дисципліни «Професійна відповідальність правника» для здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право». Харків: Нац. юрид. ун-т імені Ярослава Мудрого, 2021. 53 с.

Розробники:

Шило Ольга Георгіївна, докторка юридичних наук, професорка;
Давиденко Світлана Василівна, кандидатка юридичних наук, доцентка;
Бабаєва Олександра Володимирівна, кандидатка юридичних наук, доцентка;
Марочкін Олексій Іванович, кандидат юридичних наук, асистент;
Повзик Євген Вікторович, кандидат юридичних наук, асистент.

Затверджено на засіданні кафедри кримінального процесу та оперативно-розшукової діяльності (протокол № 21 від 23 червня 2021р.)

Завідувачка кафедри – Шило Ольга Георгіївна, докторка юридичних наук, професорка

Зміст

1. Вступ.....	4
2. Опис навчальної дисципліни (навчальні одиниці).....	10
3. Зміст програми навчальної дисципліни	10
4. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни	23
4.1. Форми організації освітнього процесу та види навчальних занять	23
4.2. Самостійна робота здобувачів вищої освіти	23
4.3. Освітні технології та методи навчання	24
4.4. Форми педагогічного контролю та система оцінювання якості сформованих компетентностей за результатами засвоєння навчальної дисципліни.....	26
4.5. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення навчальної дисципліни	30
Додаток 1. Карта предметних компетентностей з навчальної дисципліни.....	39
Додаток 2. Карта результатів навчання здобувача вищої освіти, сформульованих у термінах компетентностей.....	47
Додаток 3. Матриця зв'язків модулів навчальної дисципліни, результатів навчання та предметних компетентностей в програмі навчальної дисципліни..	52

1. Вступ

1.1. Мета та завдання навчальної дисципліни.

Мета навчальної дисципліни – формування у майбутніх юристів цінностей правничої професії, усвідомлення її значення та ролі правника для утвердження верховенства права у сучасному демократичному суспільстві, комплексного уявлення щодо стандартів правничої діяльності та професійної відповідальності правника, активізація дослідницької та аналітичної роботи, вироблення практичних навичок діяльності правника.

Завдання:

- набуття компетентностей у сфері аналізу деонтологічних засад правничої професії та професійної відповідальності правника;
- набуття навичок застосування міждисциплінарного підходу в оцінці етичних засад поведінки та професійної відповідальності правника;
- поглиблення знань щодо правового регулювання етичних стандартів професійної діяльності та відповідальності правника;
- усвідомлення значення міжнародних стандартів професійної етики та відповідальності правника як нормативної основи доброчесності представника юридичної професії;
- набуття здатності розв'язувати складні задачі та проблеми у сфері притягнення правника до професійної відповідальності.

1.2 *Статус навчальної дисципліни у структурі освітньо-професійної програми:* обов'язкова.

1.3 *Пререквізити:* «Теорія права», «Конституційне право України», «Адміністративне судочинство», «Цивільний процес», «Кримінальний процес», «Міжнародне право», «Право Європейського Союзу», «Європейська конвенція про захист прав людини і основоположних свобод та юридична практика».

1.4 *Кореквізити:* «Публічне право: сучасні доктрини в судовій та правозастосовній практиці», «Порівняльне правознавство».

1.5 *Постреквізити:* «Приватне право: сучасні доктрини в судовій та

правозастосовній практиці», «Державна влада та місцеве самоврядування: теорія і практика».

1.6 Перелік предметних компетентностей здобувача вищої освіти:

ПК1. Здатність розуміти соціальне призначення правничої професії та оцінювати роль правника у забезпеченні поваги до прав і свобод людини, дії верховенства права, протидії корупції.

ПК2. Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці етичних засад поведінки та професійної відповідальності правника.

ПК3. Здатність застосовувати знання та розуміння цінностей правничої професії та критеріїв доброчесності.

ПК4. Здатність розвивати та утверджувати етичні стандарти правничої діяльності, професійної незалежності та відповідальності правника.

ПК5. Здатність характеризувати етичні принципи діяльності представників правничої професії.

ПК6. Здатність оцінювати вплив міжнародних та європейських практик у сфері професійної етики та відповідальності правника на відповідні стандарти у правовій системі України.

ПК7. Здатність аналізувати та оцінювати вплив правової системи Європейського Союзу на правове регулювання етичних засад діяльності правника в Україні.

ПК8. Здатність аналізувати умови та застосовувати процедури доступу і допуску претендентів до правничих професій.

ПК9. Здатність оцінювати якість правничої діяльності та її зв'язок із професійною відповідальністю правника.

ПК10. Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію щодо етичних засад діяльності та професійної відповідальності правника.

ПК11. Здатність аналізувати та оцінювати вплив Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, а також практики Європейського суду з

прав людини на правозастосування у сфері професійної етики та відповідальності правника.

ПК12. Здатність обґрунтовувати та мотивувати рішення щодо притягнення правника до юридичної відповідальності, давати їм розгорнуту юридичну аргументацію.

ПК13. Здатність оцінювати релевантність правових позицій Конституційного Суду України, Європейського суду з прав людини та Верховного Суду при правозастосуванні у сфері етичних засад діяльності та професійної відповідальності правника.

ПК14. Здатність забезпечувати охорону професійної таємниці правника.

ПК15. Здатність аналізувати пануючі у правозастосуванні алгоритми притягнення правника до юридичної відповідальності, пропонувати шляхи їх удосконалення.

ПК16. Здатність розуміти генезу, сутність та значення морально-етичних основ юридичних процедур, давати їм характеристику.

ПК17. Здатність виявляти конфлікт інтересів під час здійснення професійної правничої діяльності та застосовувати юридичні процедури, спрямовані на його врегулювання.

ПК18. Здатність інтегрувати знання про стандарти етичної поведінки й особливості професійної відповідальності правника та розв'язувати складні задачі у контексті притягнення до юридичної відповідальності представників правничих професій.

ПК19. Здатність характеризувати та оцінювати критерії розмежування публічності професійної діяльності правника та його права на повагу до приватного і сімейного життя.

ПК20. Здатність застосовувати знання етичних засад поведінки правника поза виконанням ним професійних обов'язків.

ПК21. Здатність усвідомлювати й утверджувати етичні засади професійної діяльності правника, а також визначати їх роль в забезпеченні правопорядку і верховенства права.

ПК22. Здатність розуміти та дотримуватися етичних засад у вираженні поглядів, під час комунікації правника у мережі Інтернет і засобах масової інформації.

ПК23. Здатність аналізувати стандарти етичної поведінки та професійної відповідальності правника у правових системах зарубіжних держав.

Експлікація загальних і спеціальних компетентностей визначається в карті предметних компетентностей (Додаток 1).

1.7 Перелік результатів навчання здобувача вищої освіти:

РН НД 1.1. Співвідносити сучасну систему цивілізаційних цінностей із цінностями і соціальним призначенням правничої професії, її принципами та етичними стандартами.

РН НД 1.2. Застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ для вирішення комплексних проблем у сфері професійної етики та відповідальності правника.

РН НД 1.3. Дискутувати зі складних правових проблем, пов'язаних із дотриманням професійної етики правником, процедурою доступу до правничої професії та притягнення до юридичної відповідальності, пропонувати й обґрунтовувати варіанти їх розв'язання.

РН НД 1.4. Брати продуктивну участь у розробці проектів нормативно-правових актів у галузі етичних стандартів правничої діяльності, професійної незалежності та відповідальності правника, обґрунтовувати суспільну обумовленість прийняття та прогнозувати результати їх впливу на відповідні суспільні відносини.

РН НД 1.5. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, присвячених етичним принципам і стандартам правничої діяльності, професійної незалежності та відповідальності правника, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних (цифрові, статистичні, тестові й інші), а також перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.

РН НД 1.6. Аналізувати взаємодію міжнародного права з правовою системою України у сфері етичних засад діяльності та професійної відповідальності правника.

РН НД 1.7. Проводити аналіз взаємозв'язку правової системи Європейського Союзу з правовою системою України у сфері професійної етики та відповідальності правника.

РН НД 1.8. Оцінювати достовірність інформації щодо якості здійснення правником професійної діяльності та надійність її джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для здійснення практичної діяльності, пов'язаної з доступом до правничої професії, а також в юридичних процесах із притягнення правника до професійної відповідальності.

РН НД 2.1. Дотримуватися критеріїв доброчесності представника правничої професії у правозастосовній практиці.

РН НД 2.2. Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології для розв'язання складних задач, пов'язаних із дотриманням професійної етики правником і притягненням його до юридичної відповідальності.

РН НД 2.3. Формулювати та обґрунтовувати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази у юридичних процесах і наводити переконливі аргументи щодо дотримання етичних засад діяльності та професійної відповідальності правника.

РН НД 2.4. Використовувати правові позиції Конституційного Суду України, Верховного Суду щодо етичних засад діяльності та професійної відповідальності правника.

РН НД 2.5. Дотримуватися морально-етичних основ юридичних процедур у професійній діяльності правника, уміти характеризувати їх сутність і значення.

РН НД 2.6. Мати навички застосування юридичних процедур, спрямованих на врегулювання конфлікту інтересів під час здійснення професійної правничої діяльності.

РН НД 2.7. Використовувати правові та організаційні засоби для забезпечення охорони професійної таємниці правника.

РН НД 2.8. Мати навички розв'язання проблем, пов'язаних з реалізацією процесуальних функцій суб'єктів правозастосування у сфері професійної етики та відповідальності правника.

РН НД 2.9. Використовувати знання про систему міжнародного захисту прав, визначених Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод, для пошуку релевантних рішень Європейського суду з прав людини у сфері професійної етики та відповідальності правника.

РН НД 3.1. Уміти розмежовувати публічний характер професійної діяльності правника та його право на повагу до приватного і сімейного життя.

РН НД 3.2. Застосовувати знання етичних засад поведінки правника поза виконанням ним професійних обов'язків.

РН НД 3.3. Здійснювати презентацію свого дослідження з питань етичних засад професійної діяльності правника та їх ролі в забезпеченні правопорядку і верховенства права.

РН НД 3.4. Дотримуватися етичних засад у вираженні поглядів та під час комунікації правника у мережі Інтернет і засобах масової інформації.

РН НД 3.5. Проводити компаративний аналіз інституту професійної відповідальності правника в різних правових системах.

Експлікація результатів освоєння навчальної дисципліни та результатів навчання за спеціальністю і спеціалізацією визначається в карті результатів навчання, сформульованих у термінах компетентностей (Додаток 2).

1.8 Модулі програми навчальної дисципліни.

Модуль 1. Єдність і деонтологічний вимір правничої професії, міжнародні стандарти професійної діяльності та відповідальності правника.

Модуль 2. Професійна етика і відповідальність представників регульованих та нерегульованих правничих професій.

Модуль 3. Етичні засади поведінки правника поза виконанням ним професійних обов'язків та стандарти професійної діяльності правника в зарубіжних державах.

Експлікація модулів компетентнісно-орієнтованої програми навчальної дисципліни визначається у матриці зв'язків між модулями навчальної дисципліни, результатами навчання та предметними компетентностями (Додаток 3).

2. Опис навчальної дисципліни (навчальні одиниці)

Курс	Рівень освіти, галузь знань, спеціальність, спеціалізація	Дидактична структура та кількість годин
Кількість кредитів ЄКТС: 6,0 Кількість модулів: 3 Загальна кількість годин: 180 Тижневих годин: 4	Рівень освіти – другий (магістерський) Галузь знань – 08 «Право» Спеціальність – 081 «Право»	Модуль 1 Лекції: 6 Практичні/семінарські заняття: 6 Самостійна робота: 36 Модуль 2 Лекції: 12 Практичні/семінарські заняття: 12 Самостійна робота: 60 Модуль 3 Лекції: 6 Практичні/семінарські заняття: 6 Самостійна робота: 36 Види контролю: поточний контроль; підсумковий контроль знань (іспит)

3. Зміст програми навчальної дисципліни

Модуль 1. Єдність і деонтологічний вимір правничої професії, міжнародні стандарти професійної діяльності та відповідальності правника.

Єдність правничої професії. Сутність, види та форми професійної правничої діяльності.

Соціальне призначення правничої професії. Функції правника в суспільстві. Роль правника у становленні демократії, забезпеченні поваги до прав і свобод людини та дії верховенства права, протидії корупції.

Професійна культура правника, її значення та вплив на професійну діяльність. Характеристика світоглядних і морально-етичних цінностей правничої професії. Цінності правосуддя як системоутворююча компонента правничої професії. Незалежність, безсторонність і добросовісність правничої професії. Людська та професійна гідність представників правничої професії.

Належність до професійної спільноти, зацікавленість усіх членів професійної спільноти у підтриманні громадської довіри до правничої професії.

Деонтологічний вимір правничої професії. Загальні етичні вимоги до правника (компетентність, конфіденційність, об'єктивність, добросовісність, запобігання конфлікту інтересів, рівність, вимоги щодо несумісності й ін.). Професійна таємниця у правничій діяльності: поняття, види, зміст, значення, обов'язок зберігати, відповідальність. Етичні засади взаємовідносин між правниками, реагування на неетичну поведінку колег. Репутація правника. Інституційна культура як запобіжник корупції. Дотримання високих етичних стандартів на робочому місці і поза ним, офлайн та онлайн.

Критерії якості правничої діяльності та їх вплив на формування професійної відповідальності правника.

Професійна відповідальність правника, її види та форми.

Самоврядність правничої професії. Самоврядні правничі організації.

Умови і порядок доступу до правничої професії. Забезпечення рівності у доступі до правничої професії через заборону дискримінації за будь-якою ознакою. Юридична освіта як кваліфікаційна вимога до правника. Реформа юридичної освіти.

Процедури добору кандидатів і призначення на посади представників регульованих (суддя, прокурор, адвокат, нотаріус) і нерегульованих (посадова особа правоохоронного органу, юрисконсульт) правничих професій. Порядок зайняття посади судді та прокурора. Процедура набуття права на зайняття

адвокатською діяльністю. Порядок отримання свідоцтва про право на заняття нотаріальною діяльністю. Кваліфікаційний іспит на право здійснення професійної правничої діяльності, порядок допуску до його складання та процедура проведення.

Органи, уповноважені на здійснення процедури допуску до професійної правничої діяльності. Роль громадських професійних об'єднань у процедурах допуску претендентів до правничих професій. Залучення міжнародних експертів до процедур допуску до професійної правничої діяльності.

Міжнародно-правове регулювання стандартів професійної діяльності правника. Види міжнародно-правових актів, які регулюють стандарти правничої професії. Міжнародні та європейські стандарти поведінки правника. Міжнародні стандарти правничої професії. Характеристика міжнародних стандартів у сфері регулювання правничої професії. Роль міжнародних стандартів правничої професії в контексті функціонування правової системи України.

Європейські стандарти правничої професії. Характеристика європейських стандартів у сфері регулювання правничої професії. Роль європейських стандартів правничої професії в контексті функціонування правової системи України.

Стандарти незалежності правничої професії Міжнародної асоціації юристів. Міжнародно-правові стандарти етики та поведінки прокурорів, суддів, адвокатів та нотаріусів.

Модуль 2. Професійна етика і відповідальність представників регульованих та нерегульованих правничих професій.

Професійна етика судді. Правове регулювання у сфері професійної етики суддів. Висновки Консультативної ради Європейських суддів (КРЕС) щодо етичної поведінки та професійної відповідальності суддів. Кодекс суддівської етики. Міжнародні стандарти здійснення правосуддя. Репутація судді як представника судової влади. Етичні стандарти поведінки судді. Якості та

цінності судді. Моральні вимоги до особистості судді. Психологічні аспекти професійної діяльності судді та суддівських компетентностей. Добročесність як морально-етична складова діяльності судді. Критерії визначення професійної етики та добročесності судді. Правова мораль та професійна правосвідомість судді. Етичні аспекти прийняття рішення суддею.

Незалежність судді під час здійснення правосуддя. Безсторонність та неупередженість в діяльності судді. Етичні аспекти взаємодії судді з учасниками судового процесу, з органами державної влади та з іншими суддями. Відносини судді із засобами масової інформації. Вимоги щодо несумісності. Конфлікт інтересів під час здійснення правосуддя та шляхи його подолання. Самовідвід як механізм запобігання упередженості в діяльності судді. Гласність процесу та таємниця нарадчої кімнати як гарантія забезпечення права на справедливий суд. Органи суддівського самоврядування: види та повноваження. Збори суддів Конституційного Суду. Збори суддів місцевого суду, апеляційного суду, Вищих спеціалізованих судів, апеляційної палати Вищого спеціалізованого суду. Пленум Верховного Суду. Рада суддів України. З'їзд суддів України.

Контроль та перевірка професійної діяльності і поведінки судді. Кваліфікаційне оцінювання судді. Моніторинг способу життя судді. Повна перевірка декларації особи, уповноваженої на виконання функцій держави або місцевого самоврядування. Декларація родинних зв'язків судді. Декларація добročесності судді. Професійна відповідальність судді: поняття та види. Дисциплінарна відповідальність судді. Звернення з дисциплінарною скаргою та порядок дисциплінарного провадження щодо судді. Підстави дисциплінарної відповідальності. Органи, що здійснюють перевірку судді та застосовують засоби дисциплінарного стягнення. Вища кваліфікаційна комісія суддів України, Вища рада правосуддя та Громадська рада добročесності: функції та повноваження. Види та порядок дисциплінарного стягнення щодо судді. Погашення дисциплінарного стягнення. Оскарження рішення у дисциплінарній справі щодо судді. Припинення повноважень та звільнення судді.

Відповідальність судді за вчинення адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією. Кримінальна відповідальність судді. Особливості притягнення до кримінальної відповідальності судді.

Професійна етика прокурора. Правове регулювання відносин у сфері професійної етики та поведінки прокурорів. Міжнародно-правові стандарти етики та поведінки прокурорів. Рекомендації Комітету міністрів Ради Європи. Рекомендації ПАРЄ. Висновки Консультативної ради європейських прокурорів. Закон України «Про прокуратуру». Кодекс професійної етики та поведінки прокурорів.

Основні вимоги до професійної поведінки прокурора. Основні принципи, моральні норми та правила прокурорської етики, якими повинні керуватися прокурори при виконанні своїх службових обов'язків. Основні принципи професійної етики та поведінки прокурорів. Загальна характеристика основних вимог до професійної поведінки прокурора. Добросесність як морально-етична складова діяльності прокурора. Прозорість службової діяльності прокурора та нерозголошення інформації з обмеженим доступом.

Етичні засади професійних взаємовідносин прокурора з державними органами та фізичними особами. Етичні засади взаємовідносин прокурора з органами державної влади та органами місцевого самоврядування; з правоохоронними органами; з органами судової влади; з іншими учасниками судочинства; із засобами масової інформації. Етичні засади відносин прокурорів між собою. Етика взаємовідносин керівного складу органів прокуратури з підпорядкованими прокурорами. Етика взаємовідносин прокурора з фізичними особами.

Професійна відповідальність прокурора. Види професійної відповідальності прокурора. Моральна (етична) відповідальність. Репутаційні ризики прокурора та відомства в цілому.

Цивільно-правова відповідальність прокурора. Відшкодування шкоди, завданої незаконними рішеннями, діями чи бездіяльністю прокурора. Шкода, завдана фізичній особі внаслідок її незаконного притягнення до кримінальної

відповідальності, незаконного затримання. Право зворотної вимоги держави у разі відшкодування шкоди, завданої прокурором.

Дисциплінарна відповідальність прокурора. Підстави для притягнення прокурора до дисциплінарної відповідальності. Орган, що здійснює дисциплінарне провадження. Дисциплінарне провадження щодо прокурора. Рішення відповідного органу, що здійснює дисциплінарне провадження, у дисциплінарному провадженні стосовно прокурора. Види дисциплінарних стягнень. Оскарження рішення, прийнятого за результатами дисциплінарного провадження.

Матеріальна відповідальність прокурора за шкоду, заподіяну установі прокуратури.

Адміністративна відповідальність прокурора. Загальні засади адміністративної відповідальності прокурора. Відповідальність прокурора за вчинення адміністративного правопорушення, пов'язаного з корупцією.

Кримінальна відповідальність прокурора. Кримінальна відповідальність прокурора за вчинення кримінального правопорушення у сфері службової діяльності. Кримінальна відповідальність прокурора за вчинення кримінального правопорушення проти правосуддя. Особливості притягнення прокурора до кримінальної відповідальності.

Професійна етика адвоката. Правове регулювання відносин у сфері професійної етики та поведінки адвоката. Загальний кодекс правил для адвокатів країн Європейського співтовариства. Поняття та характеристика основних принципів адвокатської етики. Принципи домінантності інтересів клієнта, неприпустимості конфлікту інтересів, компетентності та добросовісності, конфіденційності, незалежності та свободи у діяльності адвоката тощо. Професійний імідж адвоката. Адвокатська таємниця, її межі. Правові та організаційні засоби забезпечення адвокатської таємниці. Правова відповідальність за порушення адвокатської таємниці.

Винагорода за надання правової допомоги клієнту. Розірвання угоди про надання правової допомоги. Етичні аспекти майнових відносин між адвокатом та клієнтом.

Етичні аспекти відносин адвоката з органами досудового розслідування. Етичні аспекти відносин адвоката з судом та іншими учасниками судового процесу. Етичні аспекти участі адвоката в консенсуальних процедурах. Дотримання норм адвокатської етики у професійній, громадській, науковій та публіцистичній діяльності адвоката. Дистанційне онлайн консультування.

Відповідальність за порушення правил адвокатської етики. Підстави для притягнення адвоката до дисциплінарної відповідальності. Органи адвокатського самоврядування як суб'єкт відносин щодо забезпечення дотримання правил адвокатської етики. Порядок здійснення дисциплінарного провадження стосовно адвоката. Стадії дисциплінарного провадження щодо адвоката, розгляд та прийняття рішень у дисциплінарній справі.

Цивільно-правова відповідальність адвоката. Актуальні питання притягнення адвоката до цивільно-правової відповідальності за невиконання чи неналежне виконання обов'язків за договором про надання правової допомоги.

Адміністративна відповідальність адвоката. Загальні засади адміністративної відповідальності адвоката. Відповідальність адвоката за вчинення адміністративного правопорушення під час представництва інтересів клієнта.

Кримінальна відповідальність адвоката. Кримінальна відповідальність адвоката за вчинення кримінального правопорушення проти службової та професійної діяльності, пов'язаної з наданням публічних послуг. Кримінальна відповідальність адвоката за вчинення кримінального правопорушення проти правосуддя. Особливості здійснення кримінального провадження стосовно адвоката.

Професійна етика нотаріуса. Етичні засади надання правам, діям чи фактам юридичної вірогідності. Етика та правила організації нотаріату, розроблені Міжнародним союзом нотаріату. Європейський кодекс професійної

етики нотаріусів, прийнятий Конференцією нотаріусів Європейського Союзу. Правила професійної етики нотаріусів. Обмеження у праві вчинення нотаріальних дій. Комунікація нотаріуса в мережі Інтернет. Дистанційне онлайн консультування нотаріуса.

Нотаріальна таємниця, її межі. Правові та організаційні засоби забезпечення нотаріальної таємниці. Правова відповідальність за порушення нотаріальної таємниці.

Роль Вищої кваліфікаційної комісії нотаріату, Міністерства юстиції України та інших контролюючих органів у діяльності нотаріуса.

Підстави та порядок анулювання свідоцтва про право на заняття нотаріальною діяльністю. Порядок і підстави зупинення, припинення діяльності приватного нотаріуса. Дисциплінарна відповідальність нотаріуса за порушення етичних стандартів.

Цивільно-правова відповідальність державного та приватного нотаріуса й умови її настання. Порядок і правила проведення обов'язкового страхування цивільно-правової відповідальності приватного нотаріуса.

Форми взаємодії нотаріусів. Конкуренція в нотаріаті як умова порушення правил професійної етики. Форми та порядок реагування нотаріуса на незаконну чи неетичну поведінку колеги.

Нерегульовані правничі професії. Загальні завдання правника як посадової особи правоохоронного органу: характеристика сфери застосування правничих компетентностей в органах Національної поліції, Служби безпеки України, Державного бюро розслідувань, у Національному антикорупційному бюро України, Бюро економічної безпеки України, Військовій службі правопорядку у Збройних Силах України, Державній фіскальній службі України, Державній податковій службі України, Державній митній службі України, Державній службі фінансового моніторингу України, Національному агентстві України з питань виявлення, розшуку та управління активами, одержаними від корупційних та інших злочинів та ін.

Етичні засади правоохоронної діяльності. Міжнародний кодекс поведінки посадових осіб органів публічної влади, прийнятий Резолюцією ГА ООН № A/RES/51/59 від 12.12.1996. Європейський кодекс поліцейської етики, затверджений Рекомендацією № Rec(2001)10 Комітету Міністрів Ради Європи від 19.09.2001. Правила етичної поведінки поліцейських. Загальні правила етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування. Обов'язки правника, що є державним службовцем, посадовою особою чи особою рядового чи начальницького складу відповідного правоохоронного органу.

Адміністративна та кримінальна відповідальність посадової особи правоохоронного органу. Практика застосування державою права зворотної вимоги щодо шкоди, завданої посадовою особою правоохоронного органу, після її відшкодування державою потерпілому.

Дисциплінарна відповідальність посадової особи правоохоронного органу, яка є державним службовцем. Порядок притягнення до дисциплінарної відповідальності поліцейського. Порівняльна характеристика Дисциплінарного статуту Національної поліції України, Дисциплінарного статуту органів внутрішніх справ України та Дисциплінарного статуту Збройних Сил України, сфер їх дії, підстав, порядку та практики застосування.

Порядок формування, повноваження та практика діяльності рад громадського контролю при Державному бюро розслідувань та Національному антикорупційному бюро України.

Підстави та порядок притягнення осіб рядового та начальницького складу правоохоронних органів спеціального призначення, Міністерства внутрішніх справ України, Національної поліції України, Державного бюро розслідувань та прирівняних до них осіб до матеріальної відповідальності за шкоду, завдану державі.

Професійна етика юрисконсульта. Корпоративна етика юрисконсульта, який перебуває на державній службі чи службі в органах місцевого самоврядування; юрисконсульта дипломатичної чи консульської установи;

юрисконсульта в органах Збройних Сил України; юрисконсульта юридичної особи приватного права. Етичні засади поведінки юрисконсульта в судовому розгляді.

Особи, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів. Правова основа, завдання та принципи діяльності органів державної виконавчої служби та приватних виконавців. Етичні засади діяльності осіб, які здійснюють примусове виконання судових рішень і рішень інших органів. Кодекс професійної етики приватних виконавців. Запобігання та врегулювання конфлікту інтересів в діяльності державного та приватного виконавця. Страхування цивільно-правової відповідальності приватного виконавця.

Професійна відповідальність приватного виконавця. Підстави для притягнення приватного виконавця до дисциплінарної відповідальності. Дисциплінарна комісія приватних виконавців. Порядок розгляду питань про притягнення приватного виконавця до дисциплінарної відповідальності. Види дисциплінарних стягнень, що застосовуються до приватного виконавця. Органи самоврядування приватних виконавців.

Морально-етичні основи юридичних процедур. Морально-етичні основи судочинства. Морально-етичні основи консенсуальних процедур у судочинстві. Морально-етичні основи позасудових юридичних процедур.

Повага до суду як складова морально-етичних основ судочинства та наслідки її недотримання. Деонтологічний вимір презумпції невинуватості та забезпечення доведеності вини під час судового розгляду.

Неприпустимість конфлікту інтересів у професійній правничій діяльності. Юридичні процедури, що спрямовані на врегулювання конфлікту інтересів.

Етика та естетика судочинства. Форми зовнішнього прояву взаємин між професійними учасниками судового процесу.

Формальні стандарти забезпечення «true justice».

Особливості здійснення юридичних процедур за участю вразливої особи. Концепція людиноцентричного правосуддя. Застосування позитивних дій у юридичних процедурах і недопущення дискримінації.

Модуль 3. Етичні засади поведінки правника поза виконанням ним професійних обов'язків та стандарти професійної діяльності правника в зарубіжних державах.

Загальні правила та особливі вимоги до поведінки представників юридичних професій у приватному житті. Правове регулювання поведінки правників поза виконанням ними професійних обов'язків. Міжнародно-правові стандарти етики та поведінки правників поза виконанням ними професійних обов'язків. Право на повагу до приватності правника. Публічність професії правника та право на повагу до його приватного життя. Сфери приватного життя особи та їх співвідношення. Свобода вираження поглядів та комунікація правника в соціальних мережах. Відносини правника зі ЗМІ.

Позасудова поведінка судді. Заборона належності судді до політичних партій і професійних спілок, наявності у судді представницького мандату, зайняття оплачуваних посад та виконання оплачуваної роботи. Участь судді у громадській діяльності та публічних заходах. Обізнаність судді про свої майнові інтереси та майнові інтереси членів своєї сім'ї. Недопустимість впливу сімейних, соціальних взаємовідносин чи інших стосунків на поведінку судді чи ухвалення ним судових рішень, а також втручання у дану сферу з боку органів державної влади. Участь судді у соціальних мережах, Інтернет-форумах та застосування ним інших форм спілкування в мережі Інтернет.

Основні вимоги до позаслужбової поведінки прокурора. Участь прокурора в громадській діяльності та публічних заходах, етичні обмеження. Недопущення поведінки, що може зашкодити репутації прокурора. Обмеження щодо участі прокурора у політичній діяльності. Ставлення прокурора до релігії.

Дотримання норм адвокатської етики в громадській, науковій та публіцистичній діяльності адвоката. Співвідношення між професійними

обов'язками адвоката і його громадськими, науковими та іншими інтересами. Дотримання принципу конфіденційності в громадській, науковій або публіцистичній діяльності адвоката. Дотримання принципу поваги до адвокатської професії в публіцистичній діяльності адвоката.

Дотримання норм адвокатської етики при використанні мережі Інтернет. Принципи поведінки адвокатів у соціальних мережах. Дотримання принципів незалежності, професійності та відповідальності при користуванні адвокатом соціальними мережами, Інтернет-форумами та іншими формами спілкування в мережі Інтернет. Дотримання принципів чесності, стриманості, коректності та гідності при користуванні адвокатом соціальними мережами, Інтернет-форумами та іншими формами спілкування в мережі Інтернет. Дотримання принципів толерантності та терпимості, корпоративності, збереження довіри суспільства, конфіденційності та недопущення будь-яких проявів дискримінації.

Поведінка нотаріуса у позаслужбовий час. Обов'язки нотаріуса дотримуватися норм етики та моралі; утримуватися від діяльності, здатної негативно вплинути на здійснення професійних обов'язків; утримуватися від вчинення дій, які можуть підірвати довіру та престиж професії в суспільстві.

Порівняльно-правовий аналіз стандартів етичної поведінки та професійної відповідальності правника у правових системах зарубіжних держав.

Правила етичної поведінки та професійної відповідальності судді, аторнея, адвоката та нотаріуса у правовій системі США. Правила етичної поведінки та професійної відповідальності судді, аторнея, королівського прокурора, адвокатів (соліситорів і баристерів) та нотаріуса у правовій системі Англії та Вельсу.

Правила етичної поведінки та професійної відповідальності судді, прокурора, адвоката та нотаріуса у правовій системі Федеративної Республіки Німеччини. Правила етичної поведінки та професійної відповідальності судді, прокурора, адвоката та нотаріуса у правовій системі Французької Республіки.

Правила етичної поведінки та професійної відповідальності судді, прокурора, адвоката та нотаріуса у правовій системі Республіки Австрії. Правила етичної поведінки та професійної відповідальності судді, прокурора, адвоката та нотаріуса у правовій системі Королівства Бельгії. Правила етичної поведінки та професійної відповідальності судді, прокурора, адвоката та нотаріуса у правовій системі Королівства Нідерландів. Правила етичної поведінки та професійної відповідальності судді, державного прокурора, адвоката та нотаріуса у правовій системі Королівства Іспанії. Правила етичної поведінки та професійної відповідальності судді, прокурора, адвоката та нотаріуса у правовій системі Італійської Республіки. Правила етичної поведінки та професійної відповідальності судді, прокурора, адвоката та нотаріуса у правовій системі Швейцарської Конфедерації.

Правила етичної поведінки та професійної відповідальності судді, прокурора, адвоката та нотаріуса у правовій системі Латвійської Республіки. Правила етичної поведінки та професійної відповідальності судді, прокурора, адвоката та нотаріуса у правовій системі Литовської Республіки. Правила етичної поведінки та професійної відповідальності судді, прокурора, адвоката та нотаріуса у правовій системі Естонської Республіки. Правила етичної поведінки та професійної відповідальності судді, прокурора, адвоката та нотаріуса у правовій системі Республіки Білорусь. Правила етичної поведінки та професійної відповідальності судді, прокурора, адвоката та нотаріуса у правовій системі Республіки Молдова. Правила етичної поведінки та професійної відповідальності судді, прокурора, адвоката та нотаріуса у правовій системі Азербайджанської Республіки. Правила етичної поведінки та професійної відповідальності судді, прокурора, адвоката та нотаріуса у правовій системі Республіки Грузії. Правила етичної поведінки та професійної відповідальності судді, прокурора, адвоката та нотаріуса у правовій системі Республіки Казахстан.

Страховання юридичної відповідальності правника та його мета. Поняття та види страхування професійної відповідальності правника. Страховання професійної відповідальності правника у зарубіжних державах.

4. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

4.1. Форми організації освітнього процесу та види навчальних занять:

- форми організації освітнього процесу: навчальні заняття; самостійна робота; практична підготовка; контрольні заходи;
- види навчальних занять: лекції, практичні заняття (колоквиуми, круглі столи, дебати, воркшопи), індивідуальні заняття, консультації.

4.2. Самостійна робота здобувачів вищої освіти

Самостійна робота – вид поза аудиторної роботи навчального характеру, яка спрямована на вивчення програмного матеріалу навчального курсу. Метою самостійної роботи є формування спеціальних правничих компетентностей щодо розуміння деонтологічних засад правничої професії та професійної відповідальності правника, цілісних знань щодо правового регулювання етичних стандартів професійної діяльності та відповідальності правника, а також усвідомлення значення міжнародних і європейських стандартів професійної етики та відповідальності правника як нормативної основи доброчесності представника юридичної професії.

Формами самостійної роботи студентів є:

- опрацювання нової наукової та навчальної літератури, статистичних даних і звітів судових та правоохоронних органів;
- виконання практичних завдань;
- доопрацювання матеріалів лекцій;
- самостійне вивчення додаткової літератури та додаткових питань;
- написання есе та рефератів;
- робота над кейсами;

- підготовка дослідження (проєкту) з вузькоспеціальної проблематики із подальшою його презентацією перед аудиторією;
- участь у конкурсах студентських наукових праць, олімпіадах, турнірах, наукових гуртках;
- підготовка та публікація наукових статей, тез наукових доповідей, участь у науково-практичних конференціях тощо;
- анотування правових позицій Європейського суду з прав людини;
- переклад рішень Європейського суду з прав людини;
- переклад чи реферативний огляд позицій науковців держав-членів Ради Європи чи Європейського Союзу з питань курсу дисципліни, якщо такі позиції відсутні в україномовному правничому просторі;
- тематичне узагальнення правозастосовної практики;
- підготовка до практичних занять, колоквиумів і тестування;
- вирішення тестів;
- розробка схем, таблиць за темами початкової дисципліни;
- підготовка до розгляду модельних справ, дебатів і круглих столів;
- підготовка до іспиту згідно з переліком питань, що розроблені кафедрою.

4.3. Освітні технології та методи навчання:

Освітні технології: проблемне навчання; аудіовізуальні, інтерактивні та ІТ-технології; тематизація навчального процесу; наукові дискусії; технологія студентоцентристського навчання тощо.

Методи навчання:

- звичайний (традиційний) комунікативний метод, застосування якого є найбільш ефективним під час проблемних лекцій, традиційних семінарів та семінарів-дискусій, співбесід, поточного усного опитування, консультацій із викладачем тощо;
- практичний метод, використання якого є доцільним при виконанні завдань, пов'язаних із моделюванням певних ситуацій, та ін.;

- наочний метод є придатним під час демонстрації матеріалу за допомогою ілюстрацій, презентацій тощо;
- самостійна аудиторна письмова робота (виконання контрольних робіт, письмових тестів та розв'язання інших програмних завдань для кращого засвоєння матеріалу дисципліни тощо);
- самостійна позааудиторна письмова робота з учбовою, навчально-методичною, монографічною та іншою літературою з метою конспектування, тезування, анотування, рецензування, підготовки рефератів, аналітичних довідок чи звітів, виконання контрольних робіт тощо);
- творчий метод, що поєднує самостійну позааудиторну письмову роботу та можливість проведення особистих консультацій із викладачем з метою написання статей та тез наукових доповідей, виконання інших творчих завдань (наприклад, підготовка есе, здійснення мінідосліджень);
- коуч-метод у вигляді тренінгу перед виступом на наукових заходах із науковими доповідями та повідомленнями;
- дистантний комунікативний метод із використання можливостей дистанційних технологій та комп'ютерних засобів (спілкування за допомогою сучасних технічних засобів, наприклад, дистанційні портали «ZOOM-платформа», Skype та інші сучасні комунікатори);
- відеометод у сполученні із розвитком навичок впевненого користування сучасними інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (відбір, виготовлення, компонування відеоматеріалів, створення та демонстрація презентацій тощо);
- командний (груповий) метод, що передбачає виконання роботи або її частини у групі з іншими здобувачами вищої освіти;
- метод міні-дослідження, сутність якого полягає у проведенні невеликої дослідної роботи з окремого питання дисципліни;
- кейс-метод (Case study), спрямований на аналіз і розв'язання конкретних практичних завдань;

- інформаційно-пошуковий метод, що передбачає цілеспрямовану роботу з будь-якими джерелами інформації, включаючи роботу в інформаційних мережах;

- метод самооцінювання, сутність якого полягає у виробленні навичок об'єктивного оцінювання власних компетенцій;

- проєктний метод, що спрямований на розвиток компетентності проводити під контролем і з консультуванням викладача розробку певної проблеми в межах дисципліни та отримувати результати, які характеризуються суб'єктивною або об'єктивною новизною.

4.4. Форми педагогічного контролю та система оцінювання якості сформованих компетентностей за результатами засвоєння навчальної дисципліни

Формами контролю знань студентів є поточний та підсумковий контроль.

Видами поточного контролю знань здобувачів є усне опитування, письмовий контроль.

Поточний контроль знань включає:

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на *практичних заняттях* із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування, виконання тестових завдань, вирішення практичних задач або завдань, участь у розробці кейсів, захист есе або реферату за ініціативи студента, здійснення мінідослідження. У ході практичного заняття студент може отримати оцінку за чотирибальною шкалою (0, 1, 2, 3);

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни, що проводиться наприкінці модулів (колоквіуми, контрольні роботи, тестування тощо).

Протягом семестру студенти виконують завдання для *самостійної роботи* (анотування додаткової літератури, підготовка постатейних матеріалів, усної доповіді чи презентації, підготовка та подання до опублікування наукової

статті, тез наукової доповіді/повідомлення, здійснення мінідослідження тощо).

Робота є індивідуальною та самостійною, а отже, співавторство студентів та інші форми надання допомоги один одному не допускаються. При виконанні самостійної роботи студент зобов'язаний додержуватися правил академічної доброчесності та недопущення плагіату.

Максимальна кількість балів за самостійну роботу – 18 балів.

Формою підсумкового контролю знань здобувачів вищої освіти з навчальної дисципліни є *іспит*, що оцінюється за шкалою від 0 до 40 балів. Мінімальна оцінка результатів поточного контролю та самостійної роботи, за якої студент допускається до іспиту, становить 35 балів.

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів для здобувачів вищої освіти денної форми навчання при підсумковому контролі у формі іспиту:

Поточний контроль						Самостійна робота студентів	Підсумковий контроль	Підсумкова оцінка знань (іспит)
Модуль № 1		Модуль № 2		Модуль № 3				
п/з, с/з	Модульний контроль	п/з, с/з	Модульний контроль	п/з, с/з	Модульний контроль			
max 9	max 3	max 15	max 3	max 9	max 3	max 18	max 40	max 100

Критерії оцінювання результатів навчання:

Вид контролю	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)
Поточний контроль на практичному / семінарському занятті	Max 3	- високий рівень активності на занятті; глибоке знання матеріалу, у тому числі орієнтація в основних наукових доктринах та концепціях за темою заняття; розгорнута, повна, правильна відповідь на питання; повна, правильна і переконлива аргументація при вирішенні проблемних правових ситуацій; засвоєння основної і додаткової літератури, рекомендованої навчально-методичним посібником за темою заняття;

		вільна орієнтація у правових джерелах та судовій практиці за темою заняття; усунення прогалин чи неточностей у відповідях інших студентів; високий рівень засвоєння практичних навичок за певною темою
	2	- середній рівень активності на занятті; неповне, неточне розкриття питання, розв'язання практичних завдань з окремими помилками; засвоєння основної і додаткової літератури, рекомендованої навчально-методичним посібником за темою заняття; часткове використання правових джерел за темою заняття; середній рівень засвоєння практичних навичок за певною темою
	1	- низький рівень активності на занятті; значна неповнота, суттєві неточності та прогалини у відповіді на питання; розв'язання окремих практичних завдань з теми; вирішення проблемних правових ситуацій із суттєвими помилками; суттєві прогалини у засвоєнні рекомендованої літератури за темою заняття; низький рівень засвоєння практичних навичок за певною темою
	Min 0	- відсутність знань по жодному з питань плану практичних/семінарських занять; не розв'язання практичних завдань
Модульний контроль	Max 3	- всебічне, систематичне і глибоке знання програмного матеріалу, бездоганне засвоєння спеціальної літератури, демонстрація студентом здатності до самостійного використання отриманих знань у практичній роботі
	2	- виявлення студентом в достатній мірі знання основного програмного матеріалу, засвоєння навчальної літератури з предмета та виявлення студентом умінь орієнтуватися в ній; розкриття всіх питань без помилок, однак з незначною неповнотою у відповіді на питання
	1	- виявлення студентом певних (мінімальних) необхідних знань матеріалу, допущення помилок, суттєвих неточностей і погрішностей у відповіді, неповне розкриття питань
	Min 0	- повне незнання програмного матеріалу
Оцінка самостійної роботи студента	Max 18	- розгорнуте, повне, правильне розкриття всіх питань індивідуальної роботи; повна, правильна і переконлива аргументація; повне і правильне використання доктринальних, правових джерел та судової практики
	15	- відповіді на деякі питання містять окремі неточності чи неповноту; повне використання доктринальних, правових джерел та судової практики
	10	- робота містить неточності, неповноту розкриття окремих питань; правові джерела та судова практика використані частково
	5	- неповнота, неточності та прогалини у розкритті теми; використання недостатньої кількості доктринальних, нормативних джерел без посилання на судову

		практику
	Min 0	- невиконання самостійної роботи
Іспит	Max 40	Всебічне, систематичне і глибоке знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, у тому числі орієнтація в основних наукових доктринах та концепціях дисципліни. Засвоєння основної та додаткової літератури, рекомендованої кафедрою. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни та використання отриманих знань у практичній роботі.
	35	Повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. Засвоєння основної літератури та знайомство з додатковою літературою, рекомендованою кафедрою. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.
	30	Достатньо повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, за відсутності у відповіді суттєвих неточностей. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.
	25	Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. Помилки та суттєві неточності у відповіді на іспиті за наявності знань для їх самостійного усунення або за допомогою викладача.
	20	Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. Ознайомлення з основною літературою, рекомендованою кафедрою. Помилки у відповіді на іспиті за наявності знань для усунення найсуттєвіших помилок за допомогою викладача.
	15	Прогалини в знаннях з певних частин основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни Наявність помилок у відповіді на іспиті.
	Min 0	Відсутність знань значної частини основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. Неможливість продовжити навчання або здійснювати

		професійну діяльність без проходження повторного курсу з цієї дисципліни.
--	--	---

*4.5. Навчально-методичне та інформаційне забезпечення
навчальної дисципліни*

Нормативно-правові акти

1. Бангалорські принципи поведінки суддів: схвал. Резолюцією Економічної та Соціальної Ради ООН від 27.07.2006 № 2006/23. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_j67.
2. Верховенство права: Доповідь, схвалена Венеційською Комісією на 86-му пленарному засіданні (Венеція, 25-26 березня 2011 року) [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: [https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD\(2011\)003rev-ukr](https://www.venice.coe.int/webforms/documents/default.aspx?pdffile=CDL-AD(2011)003rev-ukr).
3. Етичні правила правника Всеукраїнської громадської організації «Асоціація правників України». Київ, 2012 рік. Затверджені Правничою асамблеєю Асоціації правників України 05 жовтня 2012 року. URL: <https://uba.ua/ukr/projects/5/>.
4. Європейська хартія про закон «Про статус суддів» від 10.07.1998. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_236.
5. Європейський кодекс поліцейської етики (додаток до Рекомендації Рес.(2001)10, прийнятій Комітетом міністрів Ради Європи 19 вересня 2001 року [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://polis.osce.org/file/8641/download?token=5AIYESI->.
6. Європейський статут судді: прийнятий Європейською асоціацією суддів у 1993 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://vkksu.gov.ua/userfiles/doc/perelik-dokumentiv/evrop-status-suddi.doc>.
7. Загальні правила етичної поведінки державних службовців та посадових осіб місцевого самоврядування: затв. наказом Національного агентства України з питань державної служби від 5 серпня 2016 р. № 158 (у редакції наказу Національного агентства України з питань державної служби

від 28 квітня 2021 р. № 72-21). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1203-16#Text>.

8. Кодекс поведінки посадових осіб з підтримання правопорядку, прийнятий Резолюцією 34/169 Генеральної Асамблеї ООН від 17 грудня 1979 року [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_282.

9. Кодекс професійної етики та поведінки прокурорів: затв. Всеукраїнською конференцією прокурорів від 27.04.2017. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/n0001900-17#Text>.

10. Кодекс суддівської етики: затв. XI черговим з'їздом суддів України від 22 лютого 2013 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [http://court.gov.ua/userfiles/Kodex%20sud%20etiki\(1\).pdf](http://court.gov.ua/userfiles/Kodex%20sud%20etiki(1).pdf).

11. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод від 04.11.1950. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004.

12. Міжнародний кодекс поведінки державних посадових осіб, прийнятий Резолюцією 51/59 Генеральної Асамблеї ООН від 12 грудня 1996 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_788#Text.

13. Монреальська універсальна декларація про незалежність правосуддя. Монреаль, 1983 р. URL: <https://vkksu.gov.ua/userfiles/doc/perelik-dokumentiv/monreal-universal-declar.doc>.

14. Основні положення про роль адвокатів, прийняті VIII Конгресом ООН по запобіганню злочинам у серпні 1990 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_835#Text.

15. Основні принципи щодо незалежності судових органів: схвал. резолюціями 40/32 та 40/146 Генеральної Асамблеї ООН від 29.11.1985 та 13.12.1985. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_201.

16. Основні принципи, що стосуються ролі юристів, прийняті VIII-м Конгресом ООН із попередження злочинності та поводження з правопорушниками, Гавана, 27 серпня – 7 вересня 1990 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_313#top.

17. Основні принципи застосування сили та вогнепальної зброї посадовими особами з підтримання правопорядку, прийняті VIII-м Конгресом ООН із попередження злочинності та поведження з порушниками, Гавана, 27 серпня – 7 вересня 1990 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_334.

18. Правила адвокатської етики: затв. Звітно-виборним з'їздом адвокатів України 2017 р. 9 червня 2017 р. у м. Києві (зі змінами, затвердженими З'їздом адвокатів України 2019 р. 15 лютого 2019 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://vkdka.org/pae-2019/>.

19. Правила етичної поведінки поліцейських: затв. наказом Міністерства внутрішніх справ України від 09.11.2016 № 1179. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1576-16#Text>.

20. Правила професійної етики нотаріусів України: затв. наказом Міністерства юстиції України від 07.06.2021 № 2039/5. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0759-21#n7>.

21. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1700-VII. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>.

22. Рекомендація Rec (2000) Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам «Про роль служби публічного обвинувачення в системі кримінальної юстиції», ухвалена Комітетом Міністрів Ради Європи на 724-ому засіданні заступників міністрів від 6 жовтня 2000 р. URL: https://supreme.court.gov.ua/userfiles/Rec_2000_19_2000_10_6.pdf.

23. Рекомендація № R (2000) 21 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам про свободу професійної діяльності адвокатів, ухвалена Комітетом Міністрів Ради Європи на 727 засіданні заступників міністрів від 25 жовтня 2000 р. https://supreme.court.gov.ua/userfiles/R_2000_21_2000_10_25.pdf.

24. Рекомендація CM/Rec (2010) 12 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо суддів: незалежність, ефективність та обов'язки: ухвал. Комітетом Міністрів Ради Європи на 1098 засіданні заступників міністрів від 17 листопада 2010 р. URL: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_a38.

25. Стандарти професійної відповідальності та виклад основних обов'язків і прав прокурорів, прийняті Міжнародною асоціацією прокурорів 23 квітня 1999 р. URL: [https://www.iap-association.org/getattachment/Resources-Documentation/IAP-Standards-\(1\)/Ukrainian.pdf.aspx](https://www.iap-association.org/getattachment/Resources-Documentation/IAP-Standards-(1)/Ukrainian.pdf.aspx).

26. Фундаментальні принципи системи латинського нотаріату, затверджені Асамблеєю нотаріатів – членів Міжнародного союзу нотаріату, Рим, Італія, 8 листопада 2005 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://npu.ua/wp-content/uploads/2018/03/Фундаментальні-принципи-системи-латинського-нотаріату.pdf>.

27. Charter of Core Principles of the European Legal Profession, adopted at the Council of Bars and Law Societies of Europe (CCBE) plenary session on 24 November 2006. – Available at: http://www.ccbe.eu/NTCdocument/EN_CCBE_CoCpdf1_1382973057.pdf.

28. European Parliament resolution on the legal professions and the general interest in the functioning of legal systems of 23 March 2006. – Available at: <http://www.europarl.europa.eu/sides/getDoc.do?pubRef=-//EP//TEXT+TA+P6-TA-2006-0108+0+DOC+XML+V0//EN>.

Рішення Європейського суду з прав людини

1. Рішення у справі «Аміхалакіоає проти Молдови» (*Case of Amihalachioaie v. Moldova, application no. 60115/00*) від 20/04/2004. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-61716>.

2. Рішення у справі «Білуха проти України» (*Справа Biluha v. Ukraine, заява № 33949/02*) від 9/11/2006. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/974_272#Text.

3. Рішення у справі «Гуз проти Польщі» (*Case of Guz v. Poland, application no. 965/12*) від 15/10/2020, остаточне 15/01/2021. URL: [https://hudoc.echr.coe.int/rus#{%22itemid%22:\[%22001-205051%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/rus#{%22itemid%22:[%22001-205051%22]}).

4. Рішення у справі «Дріді проти Німеччини» (*Case of Dridi v. Germany*, application no. 35778/11) від 26/07/2018. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-184816>.

5. Рішення у справі «Загородній проти України» (*Справа Zagorodniy v. Ukraine*, заява № 27004/06) від 24/11/2011, остаточне 24/02/2012. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/974_739.

6. Рішення у справі «Лавентс проти Латвії» (*Справа Lavents v. Latvia*, заява № 58442/00) від 28/11/2002. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/980_175#Text.

7. Рішення у справі «Лекавічене проти Литви» (*Case of Lekavičienė v. Lithuania*, application no. 48427/09) від 27/06/2017. URL: <https://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-174616>.

8. Рішення у справі «Мішо проти Франції» (*Case of Michaud v. France*, application no. 12323/11) від 6/12/2012. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-115377>.

9. Рішення у справі «Моріс проти Франції» (*Case of Morice v. France*, application no. 29369/10) від 23/04/2015. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-154265>.

10. Рішення у справі «Нікула проти Фінляндії» (*Case of Nikula v. Finland*, application no. 31611/96) від 21/03/2002. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-60333>.

11. Рішення у справі «Олександр Волков проти України» (*Справа Oleksandr Volkov v. Ukraine*, заява № 21722/11) від 09/01/2013, остаточне 27/05/2013. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/974_947.

12. Рішення у справі «Паніоглу проти Румунії» (*Case of Panioglu v. Romania*, application no. 33794/14) від 08/12/2020, остаточне 19/04/2021. URL: [https://hudoc.echr.coe.int/rus#{%22documentcollectionid%22:\[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22\],%22itemid%22:\[%22001-206352%22\]}](https://hudoc.echr.coe.int/rus#{%22documentcollectionid%22:[%22GRANDCHAMBER%22,%22CHAMBER%22],%22itemid%22:[%22001-206352%22]}).

13. Рішення у справі «Ромен і Шміт проти Люксембургу» (*Case of Roemen and Schmit v. Luxembourg, application no. 51772/99*) від 25/02/2003. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-60958>.

14. Рішення у справі «Фельдман проти України» (*Справа Feldman v. Ukraine, заяви № 76556/01 та 38779/04*) від 8/04/2010, остаточне 8/07/2010. URL: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/974_613.

15. Рішення у справі «Шьопфер проти Швейцарії» (*Case of Schöpfer v. Switzerland, application no. 25405/94*) від 20/05/1998. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-58167>.

Література:

Основна література

1. Етика та естетика : Навч. посібн. для підготовки до іспитів. К. : «Центр учбової літератури», 2020. 316 с.

2. Етикет і професійна етика поліцейського / В.М. Бесчастний, Т.В. Кононенко, Т.М. Сабельникова ; М-во внутр. справ України, Донец. юрид. ін-т. К. : ВД Дакор, 2019. 216 с.

3. Канавець Р.С. Професійна етика юриста. Навч. посібн. К. : Алерта, 2017. 148 с.

4. Кравчук В.М. Науково-практичний коментар Кодексу професійної етики та поведінки прокурорів. К. : Нац. акад. прокуратури України, 2019. 226 с.

5. Навчальна програма курсу «Професійна відповідальність правника». Програма реформування сектору юстиції «Нове правосуддя». USAID/Україна. 2019. 62 с.

6. Незалежність і дисциплінарна відповідальність суддів : міжнародні стандарти й національна практика : монографія / Н. Антонюк, О. Верба-Сидор, Т. Пашук, С. Рабінович. Вид. 2-ге. К. : Алерта, 2021. 248 с.

7. Посібник з європейського антидискримінаційного права. 196 с. URL: https://www.echr.coe.int/Documents/Handbook_non_discr_iaw_UKR.pdf.

8. Правові підстави та приклади притягнення до дисциплінарної відповідальності суддів, прокурорів, співробітників поліції та державних

службовців. Законодавство, практика, приклади за видами порушень / упоряд. С. Г. Туманов. Х. : Право, 2020. 680 с.

9. Правовий статус адвоката: проблеми теорії та практики : монографія / Булеца С.Б., Бисага Ю.М., Заборовський В.В. Одеса : Видавничий дім "Гельветика", 2019. 650 с.

10. Проблеми правової відповідальності : монографія / Ю.П. Битяк, Ю.Г. Барабаш, Л.М. Баранова та ін. ; за ред. В.Я. Тація, А.П. Гетьмана, В.І. Борисової. Х. : Право, 2014. 348 с.

11. Судова практика у справах щодо притягнення до кримінальної відповідальності нотаріусів і працівників нотаріальних контор / Д.В. Журавльов, М.Г. Коротюк, О.В. Коротюк, К.І. Чижмарь. К. : ОВК, 2019. 218 с.

12. Сущенко В.М. Професійна відповідальність правника : навч. посібн. для студ. вищих юрид. навч. закладів / В.М. Сущенко. Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2008. 236 с.

13. Фіолевський Д.П. Юридична етика : Підручник. К.: Алерта, 2017. 288 с.

14. Юридична деонтологія : навч. посіб. для юрид. вищих навч. закладів / В.М. Горшенюв, Л.Л. Богачова, І.В. Бенедик та ін. ; за ред. В.М. Горшенюва, В.В. Комарова. Х. : Основа, 1993. 187 с.

15. Юридична деонтологія : підручник / С. П. Погребняк та ін. ; за заг. ред. О. В. Петришина. Х. : Право, 2014. 248 с.

16. Юридична деонтологія. Від навчання до практики : навч. посіб. / [Л. В. Радовецька, С. П. Лясковська, О. О. Тихомиров та ін.]. К. : Видавничий дім «Кондор», 2019. 296 с.

17. Юридична деонтологія : навч. посібн. для підгот. до іспит. К. : «Центр учбової літератури», 2021. 158 с.

Додаткова література

1. Аболіна Т. Г., Нападиста В. Г., Рихліцька О. Д. та ін. Прикладна етика / За наук. ред. Панченко В. І. К. : «Центр учбової літератури», 2012. 392 с.

2. Бралатан В. П., Гуцаленко Л. В., Здирко Н. Г. Професійна етика. К. : Центр учбової літератури, 2011. 252 с.

3. Бути суддею / Денисенко Л., Сироїд О., Фадєєва І., Шаповалова О. Київ, 2015. 216 с.
4. Коментар до Кодексу суддівської етики: затв. рішенням Ради суддів України від 4 лютого 2016 р. № 1 142 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://rsu.gov.ua/uploads/article/komentar-kodeksusuddivskoietiki-fd35472a7d.pdf>.
5. Посібник із застосування статті 5 Європейської конвенції з прав людини. Право на свободу та особисту недоторканність (оновлено 31 грудня 2019 р.), 74 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://www.echr.coe.int/Documents/Guide_Art_5_UKR.pdf.
6. Посібник із застосування статті 6 Європейської конвенції з прав людини. Право на справедливий суд (кримінально-процесуальний аспект) (оновлено 31 грудня 2019 р.), 133 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: https://www.echr.coe.int/Documents/Guide_Art_6_criminal_UKR.pdf.
7. Програма реформування сектору юстиції «Нове правосуддя». Врегулювання конфлікту інтересів у судовій владі України. Березень, 2017 р. 45 с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://newjustice.org.ua/wp-content/uploads/2018/02/NJ_Conflict_of_Interest_Judiciary_Report_2017_UKR.pdf.
8. Професійна етика юриста / В.О. Лозовой, О.В. Петришин. Х. : Право, 2004. 176 с.
9. Професійна етика юриста : навчально-методичний посібник (у схемах) / за наук. ред. проф. В. С. Бліхара. Львів : ПП «Арал», 2018. 108 с.
10. Юридична деонтологія : посібн. для підгот. до заліків та іспитів / О. В. Петришин, О. В. Зінченко. Х. : Право, 2017. 84 с.
11. Luban D. Legal Ethics and Human Dignity / David Luban // Cambridge University Press. 2007. 337 p.

Інтернет-ресурси:

1. Сайт Організації Об'єднаних Націй - <http://www.un.org/ru/>
2. Сайт Комітету ООН з прав людини - <http://www2.ohchr.org/english/bodies/hrc/index.htm>

3. Сайт Ради Європи - <http://www.coe.kiev.ua>
4. Офіційний веб-портал Комісара Ради Європи з прав людини - <http://www.coe.int/lportal/web/coe-portal>
5. Офіційний веб-портал Бюро демократичних інституцій та прав людини - <http://www.odihr.pl/odihr>
6. Офіційний сайт Європейського суду з прав людини - <http://www.echr.coe.int/Pages/home.aspx?p=home>
7. Пошукова система case-law HUDOC Європейського суду з прав людини - [https://hudoc.echr.coe.int/rus#{"documentcollectionid2":\["GRANDCHAMBER","CHAMBER"\]}](https://hudoc.echr.coe.int/rus#{)
8. Офіційний веб-портал Верховної Ради України - <http://rada.gov.ua/>
9. Офіційний веб-портал Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини - <http://www.ombudsman.gov.ua>
10. Офіційний веб-портал Президента України - <http://www.president.gov.ua>
11. Офіційний веб-портал Кабінету Міністрів України - <http://www.kmu.gov.ua>
12. Офіційний веб-портал «Судова влада України» - <http://court.gov.ua/>
13. Офіційний веб-портал Верховного Суду - https://supreme.court.gov.ua/supreme/gromadyanam/perelik_sprav/
14. Офіційний веб-портал Конституційного Суду України - <https://ccu.gov.ua/>
15. Офіційний веб-портал Міністерства юстиції України - <https://minjust.gov.ua/>
16. Офіційний веб-портал Вищої ради правосуддя - <https://hcj.gov.ua/>
17. Офіційний веб-портал Офісу Генерального прокурора - www.gp.gov.ua/
18. Офіційний веб-портал Національного антикорупційного бюро України - <https://nabu.gov.ua/>

19. Офіційний веб-портал Державного бюро розслідувань - <https://dbr.gov.ua/>
20. Офіційний веб-портал Міністерства внутрішніх справ України - <https://mvs.gov.ua/uk>
21. Єдиний державний реєстр судових рішень - <http://www.reyestr.court.gov.ua/>
22. Consultative Council of European Judges - <https://www.coe.int/en/web/ccje>
23. Офіційний сайт Української Гельсінської спілки з прав людини - <https://helsinki.org.ua>
24. Офіційний сайт Центру стратегічних справ Української Гельсінської спілки з прав людини Precedent UA - <https://precedent.in.ua>
25. Офіційний веб-портал «Права людини в Україні». Харківська правозахисна група - <http://khpg.org>
26. Офіційний сайт Amnesty International Ukraine - <http://amnesty.org.ua>
27. Офіційний сайт газети «Закон і Бізнес» - <http://zib.com.ua/ru/>.

СЕНМК

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс кафедри кримінального процесу та оперативно-розшукової діяльності. URL: http://library.nlu.edu.ua/index.php?option=com_k2&view=itemlist&task=category&id=195:kafedra-operativno-rozshukovoi-diyalnosti&Itemid=151.

Додаток 1

Карта предметних компетентностей з навчальної дисципліни

Шифр та назва компетентностей за спеціальністю і/або спеціалізацією	Шифр та назва компетентностей з навчальної дисципліни
ЗК – загальні (універсальні) компетентності (обрати компетентності)	ПК – предметні компетентності з навчальної дисципліни

згідно зі змістом навчальної дисципліни)	
ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.	<p>ПК1. Здатність розуміти соціальне призначення правничої професії та оцінювати роль правника у забезпеченні поваги до прав і свобод людини, дії верховенства права, протидії корупції.</p> <p>ПК2. Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці етичних засад поведінки та професійної відповідальності правника.</p> <p>ПК6. Здатність оцінювати вплив міжнародних та європейських практик у сфері професійної етики та відповідальності правника на відповідні стандарти у правовій системі України.</p> <p>ПК7. Здатність аналізувати та оцінювати вплив правової системи Європейського Союзу на правове регулювання етичних засад діяльності правника в Україні.</p> <p>ПК11. Здатність аналізувати та оцінювати вплив Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на правозастосування у сфері професійної етики та відповідальності правника.</p>
ЗК2. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні.	<p>ПК2. Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці етичних засад поведінки та професійної відповідальності правника.</p> <p>ПК6. Здатність оцінювати вплив міжнародних та європейських практик у сфері професійної етики та відповідальності правника на відповідні стандарти у правовій системі України.</p> <p>ПК7. Здатність аналізувати та оцінювати вплив правової системи Європейського Союзу на правове регулювання етичних засад діяльності правника в Україні.</p> <p>ПК16. Здатність розуміти генезу, сутність та значення морально-етичних основ юридичних процедур, давати їм характеристику.</p> <p>ПК23. Здатність аналізувати стандарти етичної поведінки та професійної відповідальності правника у правових системах зарубіжних держав.</p>
ЗК3. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.	<p>ПК1. Здатність розуміти соціальне призначення правничої професії та оцінювати роль правника у забезпеченні поваги до прав і свобод людини, дії верховенства права, протидії корупції.</p> <p>ПК2. Здатність застосовувати</p>

	<p>міждисциплінарний підхід в оцінці етичних засад поведінки та професійної відповідальності правника.</p> <p>ПК6. Здатність оцінювати вплив міжнародних та європейських практик у сфері професійної етики та відповідальності правника на відповідні стандарти у правовій системі України.</p> <p>ПК7. Здатність аналізувати та оцінювати вплив правової системи Європейського Союзу на правове регулювання етичних засад діяльності правника в Україні.</p> <p>ПК11. Здатність аналізувати та оцінювати вплив Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на правозастосування у сфері професійної етики та відповідальності правника.</p> <p>ПК23. Здатність аналізувати стандарти етичної поведінки та професійної відповідальності правника у правових системах зарубіжних держав.</p>
<p>ЗК4. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.</p>	<p>ПК17. Здатність виявляти конфлікт інтересів під час здійснення професійної правничої діяльності та застосовувати юридичні процедури, спрямовані на його врегулювання.</p> <p>ПК18. Здатність інтегрувати знання про стандарти етичної поведінки й особливості професійної відповідальності правника та розв'язувати складні задачі у контексті притягнення до юридичної відповідальності представників правничих професій.</p>
<p>ЗК6. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).</p>	<p>ПК4. Здатність розвивати та утверджувати етичні стандарти правничої діяльності, професійної незалежності та відповідальності правника.</p> <p>ПК15. Здатність аналізувати пануючі у правозастосуванні алгоритми притягнення правника до юридичної відповідальності, пропонувати шляхи їх удосконалення.</p>
<p>ЗК7. Здатність приймати обґрунтовані рішення.</p>	<p>ПК12. Здатність обґрунтовувати та мотивувати рішення щодо притягнення правника до юридичної відповідальності, давати їм розгорнуту юридичну аргументацію.</p> <p>ПК13. Здатність оцінювати релевантність правових позицій Конституційного Суду України, Європейського суду з прав людини та Верховного Суду при правозастосуванні у сфері етичних засад діяльності та професійної відповідальності правника.</p>

	<p>ПК17. Здатність виявляти конфлікт інтересів під час здійснення професійної правничої діяльності та застосовувати юридичні процедури, спрямовані на його врегулювання.</p> <p>ПК18. Здатність інтегрувати знання про стандарти етичної поведінки й особливості професійної відповідальності правника та розв'язувати складні задачі у контексті притягнення до юридичної відповідальності представників правничих професій.</p>
<p>ЗК8. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань).</p>	<p>ПК10. Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію щодо етичних засад діяльності та професійної відповідальності правника.</p> <p>ПК22. Здатність розуміти та дотримуватися етичних засад у вираженні поглядів, під час комунікації правника у мережі Інтернет і засобах масової інформації.</p>
<p>ЗК1.1. Здатність вирішувати проблеми інноваційного характеру.</p>	<p>ПК15. Здатність аналізувати пануючі у правозастосуванні алгоритми притягнення правника до юридичної відповідальності, пропонувати шляхи їх удосконалення.</p> <p>ПК17. Здатність виявляти конфлікт інтересів під час здійснення професійної правничої діяльності та застосовувати юридичні процедури, спрямовані на його врегулювання.</p>
<p>ЗК1.2. Здатність оцінювати та підтримувати якість результату професійної і соціальної діяльності.</p>	<p>ПК9. Здатність оцінювати якість правничої діяльності та її зв'язок із професійною відповідальністю правника.</p> <p>ПК21. Здатність усвідомлювати й утверджувати етичні засади професійної діяльності правника, а також визначати їх роль в забезпеченні правопорядку і верховенства права.</p>
<p>ЗК1.3. Здатність формулювати особисту думку та доказово її представляти.</p>	<p>ПК12. Здатність обґрунтовувати та мотивувати рішення щодо притягнення правника до юридичної відповідальності, давати їм розгорнуту юридичну аргументацію.</p> <p>ПК13. Здатність оцінювати релевантність правових позицій Конституційного Суду України, Європейського суду з прав людини та Верховного Суду при правозастосуванні у сфері етичних засад діяльності та професійної відповідальності правника.</p> <p>ПК18. Здатність інтегрувати знання про стандарти етичної поведінки й особливості професійної відповідальності правника та розв'язувати складні задачі у контексті притягнення до юридичної відповідальності</p>

<p>ЗК1.5. Здатність до лідерства, відповідальності, ухвалення неупереджених і вмотивованих рішень.</p>	<p>представників правничих професій.</p> <p>ПК12. Здатність обґрунтовувати та мотивувати рішення щодо притягнення правника до юридичної відповідальності, давати їм розгорнуту юридичну аргументацію.</p> <p>ПК17. Здатність виявляти конфлікт інтересів під час здійснення професійної правничої діяльності та застосовувати юридичні процедури, спрямовані на його врегулювання.</p> <p>ПК18. Здатність інтегрувати знання про стандарти етичної поведінки й особливості професійної відповідальності правника та розв'язувати складні задачі у контексті притягнення до юридичної відповідальності представників правничих професій.</p> <p>ПК21. Здатність усвідомлювати й утверджувати етичні засади професійної діяльності правника, а також визначати їх роль в забезпеченні правопорядку і верховенства права.</p>
<p>ЗК1.6. Здатність до безпосередньої самоосвіти та самовдосконалення.</p>	<p>ПК3. Здатність застосовувати знання та розуміння цінностей правничої професії та критеріїв доброчесності.</p> <p>ПК5. Здатність характеризувати етичні принципи діяльності представників правничої професії.</p> <p>ПК9. Здатність оцінювати якість правничої діяльності та її зв'язок із професійною відповідальністю правника.</p>
<p>СК – фахові компетентності за спеціальністю (обрати компетентності згідно зі змістом навчальної дисципліни)</p>	
<p>СК1. Здатність застосовувати принцип верховенства права для розв'язання складних задач і проблем, у тому числі, у ситуаціях правової невизначеності.</p>	<p>ПК1. Здатність розуміти соціальне призначення правничої професії та оцінювати роль правника у забезпеченні поваги до прав і свобод людини, дії верховенства права, протидії корупції.</p> <p>ПК21. Здатність усвідомлювати й утверджувати етичні засади професійної діяльності правника, а також визначати їх роль в забезпеченні правопорядку і верховенства права.</p>
<p>СК2. Здатність аналізувати та оцінювати вплив правової системи Європейського Союзу на правову систему України.</p>	<p>ПК6. Здатність оцінювати вплив міжнародних та європейських практик у сфері професійної етики та відповідальності правника на відповідні стандарти у правовій системі України.</p> <p>ПК7. Здатність аналізувати та оцінювати вплив правової системи Європейського</p>

	<p>Союзу на правове регулювання етичних засад діяльності правника в Україні.</p> <p>ПК23. Здатність аналізувати стандарти етичної поведінки та професійної відповідальності правника у правових системах зарубіжних держав.</p>
<p>СК3. Здатність аналізувати та оцінювати вплив Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на розвиток правової системи та правозастосування в Україні.</p>	<p>ПК6. Здатність оцінювати вплив міжнародних та європейських практик у сфері професійної етики та відповідальності правника на відповідні стандарти у правовій системі України.</p> <p>ПК11. Здатність аналізувати та оцінювати вплив Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, а також практики Європейського суду з прав людини на правозастосування у сфері професійної етики та відповідальності правника.</p>
<p>СК4. Здатність оцінювати взаємодію міжнародного права та міжнародних правових систем з правовою системою України.</p>	<p>ПК2. Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці етичних засад поведінки та професійної відповідальності правника.</p> <p>ПК6. Здатність оцінювати вплив міжнародних та європейських практик у сфері професійної етики та відповідальності правника на відповідні стандарти у правовій системі України.</p> <p>ПК23. Здатність аналізувати стандарти етичної поведінки та професійної відповідальності правника у правових системах зарубіжних держав.</p>
<p>СК5. Здатність використовувати сучасні правові доктрини та принципи у правотворчості та в процесі застосування інститутів публічного і приватного права, а також кримінальної юстиції.</p>	<p>ПК4. Здатність розвивати та утверджувати етичні стандарти правничої діяльності, професійної незалежності та відповідальності правника.</p> <p>ПК21. Здатність усвідомлювати й утверджувати етичні засади професійної діяльності правника, а також визначати їх роль в забезпеченні правопорядку і верховенства права.</p>
<p>СК6. Здатність обґрунтовувати та мотивувати правові рішення, давати розгорнуту юридичну аргументацію.</p>	<p>ПК12. Здатність обґрунтовувати та мотивувати рішення щодо притягнення правника до юридичної відповідальності, давати їм розгорнуту юридичну аргументацію.</p> <p>ПК13. Здатність оцінювати релевантність правових позицій Конституційного Суду України, Європейського суду з прав людини та Верховного Суду при правозастосуванні у сфері етичних засад діяльності та професійної відповідальності правника.</p>
<p>СК7. Здатність застосовувати знання та розуміння основних засад (принципів) та</p>	<p>ПК5. Здатність характеризувати етичні принципи діяльності представників</p>

<p>процедур судочинства в Україні.</p>	<p>правничої професії. ПК16. Здатність розуміти генезу, сутність та значення морально-етичних основ юридичних процедур, давати їм характеристику. ПК18. Здатність інтегрувати знання про стандарти етичної поведінки й особливості професійної відповідальності правника та розв'язувати складні задачі у контексті притягнення до юридичної відповідальності представників правничих професій.</p>
<p>СК9. Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ та правозастосовній діяльності.</p>	<p>ПК1. Здатність розуміти соціальне призначення правничої професії та оцінювати роль правника у забезпеченні поваги до прав і свобод людини, дії верховенства права, протидії корупції. ПК2. Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці етичних засад поведінки та професійної відповідальності правника.</p>
<p>СК10. Здатність ухвалювати рішення у ситуаціях, що вимагають системного, логічного та функціонального тлумачення норм права, а також розуміння особливостей практики їх застосування.</p>	<p>ПК13. Здатність оцінювати релевантність правових позицій Конституційного Суду України, Європейського суду з прав людини та Верховного Суду при правозастосуванні у сфері етичних засад діяльності та професійної відповідальності правника. ПК15. Здатність аналізувати пануючі у правозастосуванні алгоритми притягнення правника до юридичної відповідальності, пропонувати шляхи їх удосконалення. ПК18. Здатність інтегрувати знання про стандарти етичної поведінки й особливості професійної відповідальності правника та розв'язувати складні задачі у контексті притягнення до юридичної відповідальності представників правничих професій.</p>
<p>СК11. Здатність критично оцінювати ефективність представництва і захисту прав, свобод та інтересів клієнтів.</p>	<p>ПК9. Здатність оцінювати якість правничої діяльності та її зв'язок із професійною відповідальністю правника. ПК14. Здатність забезпечувати охорону професійної таємниці правника. ПК17. Здатність виявляти конфлікт інтересів під час здійснення професійної правничої діяльності та застосовувати юридичні процедури, спрямовані на його врегулювання.</p>
<p>СК12. Здатність розвивати та утверджувати етичні стандарти правничої діяльності, стандарти професійної незалежності та відповідальності правника.</p>	<p>ПК4. Здатність розвивати та утверджувати етичні стандарти правничої діяльності, професійної незалежності та відповідальності правника. ПК20. Здатність застосовувати знання етичних засад поведінки правника поза</p>

	<p>виконанням ним професійних обов'язків.</p> <p>ПК21. Здатність усвідомлювати й утверджувати етичні засади професійної діяльності правника, а також визначати їх роль в забезпеченні правопорядку і верховенства права.</p> <p>ПК22. Здатність розуміти та дотримуватися етичних засад у вираженні поглядів, під час комунікації правника у мережі Інтернет і засобах масової інформації.</p>
СК13. Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію, ідеї, зміст проблем та характер оптимальних рішень з належною аргументацією.	<p>ПК3. Здатність застосовувати знання та розуміння цінностей правничої професії та критеріїв доброчесності.</p> <p>ПК10. Здатність доносити до фахівців і нефахівців у сфері права інформацію щодо етичних засад діяльності та професійної відповідальності правника.</p>
СК – фахові компетентності за спеціалізацією (обрати компетентності згідно зі змістом навчальної дисципліни)	
СК1.1. Здатність аналізувати механізми оцінки ефективності юридичної практики за напрямками (галузями) юридичної діяльності.	<p>ПК9. Здатність оцінювати якість правничої діяльності та її зв'язок із професійною відповідальністю правника.</p> <p>ПК17. Здатність виявляти конфлікт інтересів під час здійснення професійної правничої діяльності та застосовувати юридичні процедури, спрямовані на його врегулювання.</p> <p>ПК18. Здатність інтегрувати знання про стандарти етичної поведінки й особливості професійної відповідальності правника та розв'язувати складні задачі у контексті притягнення до юридичної відповідальності представників правничих професій.</p>
СК1.3. Здатність розрізняти принципи інститутів публічного і приватного права в юридичній діяльності.	<p>ПК2. Здатність застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці етичних засад поведінки та професійної відповідальності правника.</p> <p>ПК19. Здатність характеризувати та оцінювати критерії розмежування публічності професійної діяльності правника та його права на повагу до приватного і сімейного життя.</p>
СК1.4. Здатність застосовувати наукові принципи юридичного менеджменту та прийняття управлінських рішень у сфері юридичної діяльності.	ПК15. Здатність аналізувати пануючі у правозастосуванні алгоритми притягнення правника до юридичної відповідальності, пропонувати шляхи їх удосконалення.
СК1.5. Здатність вирішувати колізійні проблеми правового регулювання суспільних відносин.	<p>ПК8. Здатність аналізувати умови та застосовувати процедури доступу і допуску претендентів до правничих професій.</p> <p>ПК15. Здатність аналізувати пануючі у</p>

	<p>правозастосуванні алгоритми притягнення правника до юридичної відповідальності, пропонувати шляхи їх удосконалення.</p> <p>ПК18. Здатність інтегрувати знання про стандарти етичної поведінки й особливості професійної відповідальності правника та розв'язувати складні задачі у контексті притягнення до юридичної відповідальності представників правничих професій.</p>
<p>СК1.6. Здатність демонструвати знання юридичної техніки та її прикладних аспектів (правотворчості, законодавчої техніки, техніки створення корпоративних актів, юридичних документів, систематизації юридичних актів, юридичного письма та юридичної термінології тощо).</p>	<p>ПК12. Здатність обґрунтовувати та мотивувати рішення щодо притягнення правника до юридичної відповідальності, давати їм розгорнуту юридичну аргументацію.</p> <p>ПК15. Здатність аналізувати пануючі у правозастосуванні алгоритми притягнення правника до юридичної відповідальності, пропонувати шляхи їх удосконалення.</p>

Додаток 2

Карта результатів навчання здобувача вищої освіти, сформульованих у термінах компетентностей

Шифр та назва РН за спеціальністю і / або спеціалізацією	Модуль НД	Шифр та назва РН з навчальної дисципліни
ПРН – результати навчання за спеціальністю / спеціалізацією (обрати результати навчання згідно зі змістом навчальної дисципліни)		Результати навчання з навчальної дисципліни
ПРН1. Оцінювати природу та характер суспільних процесів і явищ, і виявляти розуміння меж та механізмів їх правового регулювання.	№1	РН НД 1.2. Застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ для вирішення комплексних проблем у сфері професійної етики та відповідальності правника.
ПРН2. Співвідносити сучасну систему	№1	РН НД 1.1. Співвідносити сучасну систему цивілізаційних цінностей із цінностями і

цивілізаційних цінностей з правовими цінностями, принципами та професійними етичними стандартами.		соціальним призначенням правничої професії, її принципами та етичними стандартами.
ПРН3. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних, цифрові, статистичні, тестові та інші, та перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.	№1	РН НД 1.5. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, присвячених етичним принципам і стандартам правничої діяльності, професійної незалежності та відповідальності правника, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних (цифрові, статистичні, тестові й інші), а також перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.
ПРН7. Дискутувати зі складних правових проблем, пропонувати і обґрунтовувати варіанти їх розв'язання.	№1	РН НД 1.3. Дискутувати зі складних правових проблем, пов'язаних із дотриманням професійної етики правником, процедурою доступу до правничої професії та притягнення до юридичної відповідальності, пропонувати й обґрунтовувати варіанти їх розв'язання.
ПРН8. Оцінювати достовірність інформації та надійність джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для проведення наукових досліджень та практичної діяльності.	№1	РН НД 1.8. Оцінювати достовірність інформації щодо якості здійснення правником професійної діяльності та надійність її джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для здійснення практичної діяльності, пов'язаної з доступом до правничої професії, а також в юридичних процесах із притягнення правника до професійної відповідальності.
ПРН10. Аналізувати взаємодію міжнародного права та міжнародно-правових систем з правовою системою України на основі усвідомлення основних сучасних правових доктрин, цінностей та принципів права.	№1	РН НД 1.2. Застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ для вирішення комплексних проблем у сфері професійної етики та відповідальності правника. РН НД 1.6. Аналізувати взаємодію міжнародного права з правовою системою України у сфері етичних засад діяльності та професійної відповідальності правника.
ПРН11. Використовувати передові знання і методики у процесі правотворення та правозастосування інститутів публічного та приватного права і кримінальної юстиції.	№1	РН НД 1.4. Брати продуктивну участь у розробці проектів нормативно-правових актів у галузі етичних стандартів правничої діяльності, професійної незалежності та відповідальності правника, обґрунтовувати суспільну обумовленість прийняття та прогнозувати результати їх впливу на відповідні суспільні відносини.

		<p>РН НД 1.5. Проводити збір, інтегрований аналіз та узагальнення матеріалів з різних джерел, присвячених етичним принципам і стандартам правничої діяльності, професійної незалежності та відповідальності правника, включаючи наукову та професійну літературу, бази даних (цифрові, статистичні, тестові й інші), а також перевіряти їх на достовірність, використовуючи сучасні методи дослідження.</p> <p>РН НД 1.8. Оцінювати достовірність інформації щодо якості здійснення правником професійної діяльності та надійність її джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для здійснення практичної діяльності, пов'язаної з доступом до правничої професії, а також в юридичних процесах із притягнення правника до професійної відповідальності.</p>
ПРН16. Брати продуктивну участь у розробці проектів нормативно-правових актів, обґрунтовувати суспільну обумовленість їх прийняття, прогнозувати результати їх впливу на відповідні суспільні відносини.	№1	РН НД 1.4. Брати продуктивну участь у розробці проектів нормативно-правових актів у галузі етичних стандартів правничої діяльності, професійної незалежності та відповідальності правника, обґрунтовувати суспільну обумовленість прийняття та прогнозувати результати їх впливу на відповідні суспільні відносини.
ПРН1.2. Демонструвати знання й розуміння проблематики глобалізації в контексті розвитку сучасних правових систем.	№1	<p>РН НД 1.1. Співвідносити сучасну систему цивілізаційних цінностей із цінностями і соціальним призначенням правничої професії, її принципами та етичними стандартами.</p> <p>РН НД 1.6. Аналізувати взаємодію міжнародного права з правовою системою України у сфері етичних засад діяльності та професійної відповідальності правника.</p> <p>РН НД 1.7. Проводити аналіз взаємозв'язку правової системи Європейського Союзу з правовою системою України у сфері професійної етики та відповідальності правника.</p>
ПРН1.5. Демонструвати знання та розуміння механізму подолання правових колізій в правозастосовній практиці.	№1	<p>РН НД 1.2. Застосовувати міждисциплінарний підхід в оцінці правових явищ для вирішення комплексних проблем у сфері професійної етики та відповідальності правника.</p> <p>РН НД 1.3. Дискутувати зі складних правових проблем, пов'язаних із дотриманням професійної етики правником, процедурою доступу до правничої професії</p>

		та притягнення до юридичної відповідальності, пропонувати й обґрунтовувати варіанти їх розв'язання.
ПРН1.6. Демонструвати знання юридичної техніки та її прикладних аспектів в дискурсі правової епістемології та юридичної практики.	№1	РН НД 1.4. Брати продуктивну участь у розробці проектів нормативно-правових актів у галузі етичних стандартів правничої діяльності, професійної незалежності та відповідальності правника, обґрунтовувати суспільну обумовленість прийняття та прогнозувати результати їх впливу на відповідні суспільні відносини. РН НД 1.8. Оцінювати достовірність інформації щодо якості здійснення правником професійної діяльності та надійність її джерел, ефективно опрацьовувати та використовувати інформацію для здійснення практичної діяльності, пов'язаної з доступом до правничої професії, а також в юридичних процесах із притягнення правника до професійної відповідальності.
ПРН6. Обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи.	№2	РН НД 2.3. Формулювати та обґрунтовувати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази у юридичних процесах і наводити переконливі аргументи щодо дотримання етичних засад діяльності та професійної відповідальності правника.
ПРН9. Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології у наданні правничих послуг.	№2	РН НД 2.2. Генерувати нові ідеї та використовувати сучасні технології для розв'язання складних задач, пов'язаних із дотриманням професійної етики правником і притягненням його до юридичної відповідальності.
ПРН14. Обґрунтовувати правову позицію на різних стадіях правозастосування.	№2	РН НД 2.3. Формулювати та обґрунтовувати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази у юридичних процесах і наводити переконливі аргументи щодо дотримання етичних засад діяльності та професійної відповідальності правника. РН НД 2.4. Використовувати правові позиції Конституційного Суду України, Верховного Суду щодо етичних засад діяльності та професійної відповідальності правника. РН НД 2.9. Використовувати знання про систему міжнародного захисту прав, визначених Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод, для пошуку релевантних рішень Європейського суду з прав людини у сфері професійної етики та відповідальності правника.
ПРН15. Мати практичні	№2	РН НД 2.8. Мати навички розв'язання

<p>навички розв'язання проблем, пов'язаних з реалізацією процесуальних функцій суб'єктів правозастосування.</p>		<p>проблем, пов'язаних з реалізацією процесуальних функцій суб'єктів правозастосування у сфері професійної етики та відповідальності правника.</p>
<p>ПРН17. Інтегрувати необхідні знання та розв'язувати складні задачі правозастосування у різних сферах професійної діяльності.</p>	<p>№2</p>	<p>РН НД 2.4. Використовувати правові позиції Конституційного Суду України, Верховного Суду щодо етичних засад діяльності та професійної відповідальності правника. РН НД 2.9. Використовувати знання про систему міжнародного захисту прав, визначених Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод, для пошуку релевантних рішень Європейського суду з прав людини у сфері професійної етики та відповідальності правника.</p>
<p>ПРН1.1. Визначати індикатори якості й ефективності юридичної практики.</p>	<p>№2</p>	<p>РН НД 2.1. Дотримуватися критеріїв доброчесності представника правничої професії у правозастосовній практиці. РН НД 2.5. Дотримуватися морально-етичних основ юридичних процедур у професійній діяльності правника, уміти характеризувати їх сутність і значення. РН НД 2.6. Мати навички застосування юридичних процедур, спрямованих на врегулювання конфлікту інтересів під час здійснення професійної правничої діяльності. РН НД 2.7. Використовувати правові та організаційні засоби для забезпечення охорони професійної таємниці правника.</p>
<p>ПРН1.3. Аналізувати механізми публічно-правового і приватно-правового регулювання в юридичній практиці.</p>	<p>№2</p>	<p>РН НД 2.4. Використовувати правові позиції Конституційного Суду України, Верховного Суду щодо етичних засад діяльності та професійної відповідальності правника. РН НД 2.9. Використовувати знання про систему міжнародного захисту прав, визначених Конвенцією про захист прав людини і основоположних свобод, для пошуку релевантних рішень Європейського суду з прав людини у сфері професійної етики та відповідальності правника.</p>
<p>ПРН4. Здійснювати презентацію свого дослідження з правової теми, застосовуючи першоджерела та прийоми правової інтерпретації складних комплексних проблем, що постають з</p>	<p>№3</p>	<p>РН НД 3.3. Здійснювати презентацію свого дослідження з питань етичних засад професійної діяльності правника та їх ролі в забезпеченні правопорядку і верховенства права.</p>

